

NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj X.

V sredo 12. maja (poznoživna) 1852.

List 38.

Sreče dom.

Jadri našiga življenja
Se razpnó za dolgo pot,
Ki je polna hrepenenja,
Kjer proti nam mnogo zmot.

Tú se čoln prerad razbije
Med skalovjem ko letí;
Zefir hladen redko dije,
Le vihár strašno bučí,

Ki od brega nas poganja
Med valov sovražni šum;
V žrelu zopet se priklanja
Sreča — vname nam pogum.

Tak se človek sreče nadja,
Up ogreva mu sercé, —
K bregu ga ne pelje ladja
Da obraz bi vgledal njé.

Brez obstanka tak jadramo
Čez nezmerni plan morjá,
In za srečo zmir veslamo,
Ki na svetu — ni domá.

—r.

Redopis in pokončanje kebrov.

Majski keber, zavolj velike škode, katero polju, travnikam, gojzdnimu, posebno pa sadnimu drevju napravi, vsakimu kmetovavcu znan merčes, večidel mesca maja, včasih tudi, kakor je spomlad topla ali hladna, poprej ali pozneje iz zemlje pririje, in kakor popred pod zemljo z objedanjem raznih koreninic, tako posebno zdaj, ko na svitlo pride, veliko škodo dela, da še živí.

Kebru nar ljubši hrana je drevesno cvetje in mlado berstje. Kader tega primankuje, tudi kebre zginejo, pa še le po tem, ko so si bogato zalego napravili. Celi čas maja se družijo in plemenijo, in kakih štirinajst dni pozneje jajčka ležejo. Kmalo potem se kaciga pol čevlja globoko v zemljo zarijejo, pa nar raji k travnim, žitnim in drugim koreninam, kamor svoje jajčka na 3 ali 4 kraje shranijo.

Kebrove jajčka so podolgovaste podobe, in belo-rumenkaste barve. Vsaka babica jih kakih šestdeset do osemdeset izleže. Iz jajčkov izlezejo večidel o 5 do 6 tednih belorumenkasti červički, kateri navadno 3 leta pod zemljo ostanejo, dokler se v iz mešičkev v kebre ne spremenijo. Zato je vsako tretje leto kebrovo leto. Ti červički so od dné do dné večí, se vsako leto enkrat levijo, in se ob hudim mrazu tako globoko v zemljo poskrijejo, da jim tudi nar hujši zima nič žaliga ne stori;

brez vsega živeža tako dolgo v globoki zemlji ostanejo, dokler jih spomladanska toplota na dan ne privabi. Kakor večí narašajo, so tudi požrešniši. Najdejo se v zemlji červički razne velikosti, mešički, jajčka in tudi že zgotovljeni kebre. Zato vsako spomlad nekoliko kebrov na svitlo pride.

Ti červi svitlobo in dan sovražijo. Zrak in sonce sta jim zoperna, ker sta jim, kakor velika moča in dolgo deževje, gotova smert. Zato je dobro, jih pokončati, ako se v kraje, s takimi červi napolnjene, voda napeljati zamore. Tudi pepél, apno, in zlasti človečjek jih pokončá.

Kakor vsaka žival imajo tudi kebre dovelj sovražnikov. Topirji, kerti, poljske miši, vrane, srake, krokarji, kavke, kokoši in druge živali jih pokončujejo in zobljejo. Vsak orač vé, kako gladovi so imenovani ptiči po červih v rozorih. Tudi prešičem in nekterim psam so priležna jed.

Škoda, katero červ pod zemljo, in keber nad zemljo napravljata, je grozno velika. Komaj červički iz jajčka izleze, začne koj koreninice spodjedati, in — ruša za rušo se suši. Travnne korenine tudi drugo leto ne obzelenijo; zakaj, če se červi bolj narašajo, požrešniši so. Tudi drevesne koreninice tako ogulijo, da začne drevo bolehati in sušiti se.

Keber pokončá cvetje in listje sadnih dreves takrat, ko so nar bolj sočne. Sok okreni, in drevo hira. Od taciga drevesa ne pričakaj sadja, ne tisto, in tudi ne prihodnje leto; zakaj, ako ni o velikim serpanu prav topliga in lepiga vremena, da bi sadunosne mladičice odgnale, bo drevo čez zimo pozeblo. Tudi mlado drevjice, od červa enkrat oglodano, v svoji rasti zaostane, ali pa do dobrega vsahne.

Ker je ta merčes tolikanj škodljiv, ga je potreba z vso močjo pokončavati. O prvih štirinajstih dnéh, ko kebre letati začnejo, naj bi se srenja za srenjo združila, jih pokončati*). Ker kebre zvečer letajo, čez dan pa, zlasti od desetih do treh popoldan, na drevji mirno sedijo in omamljeni spijo, je ta čas nar bolj pripraven, poloviti jih, ako je zavetno vreme. Dobro je, drevo z vso močjo in naglo potresti, kebre na razpete rjuhe prestreči, jih v dovelj prostorno posodo stresti, potem pa z vrelim kropam popariti, z lesam (štokovnikom) zmečkati in vso zmešanico po travnikih razmetati, ker je prav dober gnoj, in z večletno bogato travo vés trud obilno poplača. — Iz kebrov

*) Z veseljem smo slišali pretečeno nedeljo po pridigi v cerkvi pri Marii Devici v Polji opomin farmanam oklicati: naj bi pridno pokončavali škodljive kebre! To je prava pot za obširni razglas potrebnih podukov. Vred.